

Za Uniju je proširenje pametno rješenje

Zagrebački summit u petom mjesecu je velika prilika da se osnaže jamstva prema zapadnom Balkanu, kaže Tonino Picula, izvjestitelj EP-a za zapadni Balkan

Razgovarao: **EDIN BARIMAC**

Mislite li da će novim pristopom, koji je predložio Macron, a ukoliko on dobije podršku, region napraviti više koraka nego je to bio slučaj s dosadašnjim inicijativama?

- Macronova alternativna struktura pregovaranja, kako ju je predložio, suštinski bi promjenila politiku proširenja kakvu danas poznajemo. Tih sedam točaka pregovora su nešto poprilično drugačije nego dosadašnji sustav i to bi otvorilo mnoge nove probleme, pogotovo s Crnom Gorom i Srbijom, koje su odmakle u procesu pregovaranja po sadašnjem sustavu i naravno da bi se protivile nekom novom setu pravila. Novi europski povjerenik za proširenje Oliver Varhelyi istaknuo je u raspravi na vanjskopolitičkom odboru Europskog parlamenta kako očekuje da će na kraju njegovog potgodišnjeg mandata barem jedna država biti spremna za ulazak u EU.

Poruka Von der Leyen

Sadašnji model je ipak uvjerljiviji, kroz njega je prošla i Hrvatska, te se kandidatu, kada uđe u EU, otvaraju sve mogućnosti korištenja europskih fondova i prednosti zajedničkog tržišta. Summit u Zagrebu u petom mjesecu je velika prilika da se osnaže jamstva prema zapadnom Balkanu i da boljom atmosferom izrazimo novi zamah politici proširenja. Također, treba naglasiti i da rasprave o francuskom non paperu ne smiju zaustaviti proces kao takav, a zemlje trebaju biti ocijenjene individualno, na osnovu postignuća.

Koliko za zapadni Balkan trebaju biti ohrabrujuće riječi nove predsjednice Evropske komisije?

- Na najvišoj razini europskih izvršnih institucija postoji svijest o snazi i važnosti politike proširenja za EU i njezinu sigurnost, ali i vanjskopolitičku uvjerenjivost. Nova predsjednica Europske komisije Ursula v. d. Leyen je u obraćanju zastupnicima EP-a prije glasanja o Komisiji veći naglasak dala otvorenosti prema zemljama zapadnog Balkana nego transatlantskim odnosima. To je snažna poruka, ali i signal da Njemačka sa svojom šeficom EK-a planira

nastaviti s istim vanjskopolitičkim usmjerenjem i prioritetima, makar je EK nadnacionalno tijelo. Isto je učinio i novi visoki predstavnik Borrell, koji je prošlog tjedna pred EP-om istaknuo pitanje zapadnog Balkana kao prioritet, obećavši da će se zaloziti da se stvari pokrenu već sljedeće godine.

Na Balkanu se već špekuliše s tim da je ovaj prijedlog zapravo jedna vrsta ustupka Francuske Njemačkoj, a vidjeli smo i da je novi izvjestitelj za Kosovo žena iz Njemačke. Kako Vi gledate na to budući ste u prošlom savizu i sami bili izvjestitelj za BiH i Kosovo?

- Svakako da se bitne odluke u EU nedonose i formiraju bez utjecaja najsnagačijih članica, no finalne odluke se donose na Vijeću od 27 članica. Novi izvjestitelj za Kosovo je Viola von Cramon-Taubadel iz njemačkih Zelenih, koji su u Njemačkoj oporba, a u EP-u četvrta najveća grupacija. Opcenito, praksa u EP-ju je da su pozicije

U Bosni i Hercegovini je proces formiranja vlasti kronično dugotrajan zbog komplikiranog, ali i dotrajalog političkog sustava

Tonino Picula: Oni koji glasaju za blokade to rade zbog poruka svojim biračima

izvjestitelja poprilično stranački balansirane, pa su tako demokršćani npr. zaduženi za Srbiju i BiH, liberali za Sjevernu Makedoniju, a socijalisti za Albaniju i Crnu Goru, što ide u duhu jedne opće atmosfere uključivosti i suradnje unutar EP-a. Također, uz svakog izvjestitelja iz jedne političke grupe, tu dolazi i izvjestitelj u sjeni kojeg nominiraju ostale političke grupe te koji daje snažan doprinos formiranju izvješća.

Kao koordinator grupacije Socijali-sta i demokrata za vanjsku politiku, u ovom sam se parlamentarnom mandatu obvezao suočavati vanjsku politiku koja treba potvrditi ulogu EU kao globalnog smart-power igrača. Za EU je proširenje pametno rješenje, jer bi tako smanjila napetosti na svojim granicama i onemogućila da neke velike strane sile, putem svojih posrednika u susjednim zemljama, generiraju nestabilnost koja je slab.

Ono što Uniji ustvari treba je dokaz da je sposobna rješavati velike

probleme našeg kontinenta u 21. stoljeću, kao što ih je rješavala u drugoj polovici 20. stoljeća. Sreća je što u EU postoje političari koji su toga svjesni.

Kazali ste da ćete ponuditi set konkretnih preporuka koje će omogućiti uklanjanje blokada i konačno otvaranje pregovora sa Sjevernom Makedonijom i Albanijom. Šta će te preporuke sadržavati?

- Te preporuke svakako moraju sadržavati objektivni pregled evolucije i rezultata metodologije trenutnog sustava pregovaranja, ali će očito biti potrebno integrirati u dokument i nove prijedloge kao doprinose novom zamahu sada usporene politike proširenja EU u trećoj deceniji 21. stoljeća. Takve prijedloge će nastojati identificirati u razgovorima s većim brojem predstavnika različitih institucija, organizacija i političkih opcija. Pored samog sadržaja preporuka, treba voditi računa i o datumu, jer je predvideno da budu

Vrijeme je resurs

Oni koji su za proširenje su pak razčarani činjenicom da velike i strateške teme, kao što je i proširenje, postaju monetom za potkusuivanje u unutarnjopolitičkim sukobima. Jer, Macronovi potezi oko politike proširenja nisu samo pitanje odnosa s Njemačkom i toga tko će imati primat u upravljanju Unijom već i njegovih bitaka s francuskom opozicijom.

U Bosni i Hercegovini, više od godinu nakon izbora, počeo je proces konstituisanja vlasti. Je li vrijedilo baciti toliko vremena zbog priče da li će se prvi godišnji program za NATO zvati ANP ili Program reformi?

- Mislim da je odgovor na vaše pitanje sadržan u njemu samom. U Bosni i Hercegovini je proces formiranja vlasti kronično dugotrajan zbog komplikiranog, ali i dotrajalog političkog sustava. Bez obzira na te zadane oknosti, pozivam bh. političare da se konačno dogovore, jer je u politici, a osobito u ovom razdoblju, vrijeme neobnovljiv resurs.

Jasno je da su veto skupine u BiH nezainteresirane da institucije učine funkcionalnima u službi svih građana

Trebamo li zaključiti da političari u BiH ne žele napredak zemlje, s obzirom na to da oba puta, i prema EU i prema NATO-savezu, podrazumijevaju reforme?

- Kako vrijeme prolazi, nefunkcionalni Dejtonski sporazum okostava odnose moći i jača stisak političkih elita nad sve manje ekonomskih resursa u BiH. Reforme se rade, prije svega, radi boljšitka vlastite države, ne samo radi budućeg članstva u EU ili NATO već zbog dugoročne političke stabilnosti, sigurnosti i ekonomskog razvoja. U suprotnom, dodatno će ojačati pesimizam i iseljavanje, a onda na scenu dolaze još destruktivnije snage. Kako god neki željeli moje stavove prilagoditi svojim interesima, ostajem pri ocjeni da BiH ne može dovršiti tranziciju u djelotvornu i potpuno funkcionalnu državu ravnopravnih građana i naroda ako se dosljedno ne poštuju načela jednakopravnosti, ravnopravnosti, supsidijarnosti i federalizma.